

Víðasta veiðioeki fyri feroyingar - tað er mál javnaðarmanna:

Grønland og 12 míla sjómarkið við friðaðum gýtingargrunnum Og so hina bestu sjóverjuna!

Okkara hjallur er á sjónum. Hetta er ein óngilgur veruleiki. Verður hesin hjallur stongdur ella minkaður at kalla í einki, er deyðin í durinum.

Vit hava mist Ísland. Tað var eitt hovudsáttíðin í hjalli okkara.

Missa vit nú eisini Grønland, tey veiðurettindi, vit eiga har, verður heilt livandi galið hjá okkum. Av grunnum okkara einans kunnu vit ikki liva, sjálvt um vit vinna 12 milamarkið, og tað eydnast at fáa friðað gýtingargrunnarnar fyri rovfiskiskapi.

Íslandsrettindini fáa vit ikki aftur, hvussu ið so vikur og vendir. Vinnur tjóðveldisflokkurin og fær loysingina, verða vit at missa grønlandsrettindini. Tað umrindast ikki.

Og verður so, sum tjóðveldis- og fólkaflokksmennirnir hava viljað — at ongur samráðingur verður tikin upp við Bretland um at taka vanlukkusáttmálan hjá fólka- og sambandsflokkunum av

1955 av, verða vit at hanga uppá 3-míla markið til 1967!

Við tjóðveldis- og stjórnaflókkanum politikk í sjómáttspurninginum ringja deyðsflokkurnar fyri okkara heimafiskiskapi.

Og loysingarpolitikkurin, ið vil kvetta okkum frá øllum veiðurettindum í Grønlandi, verður, um hann sigir, okkara fiskiskaps jarðarferð!

Fylkist um javnaðarmenn, ið hava ført hin sterkasta grønlandspolitikk, og sum í síni tíð veruliga breytt grønlandsstongling og i komandi døgum verður tann flokkur, sum kann gera størsta verk ið fyri at fáa resurnar í Grønlandi rúmari og rúmari í hvørjum.

Fylkist um javnaðarflokkinn sum tað er hvørjum manni eyðsað hevur ført tann einasta retta og sterka sjómáttspolitikk, ið krevur møguleika at loysa sjómáttspurningin, sum landstýrisflokkarnir hava vosað okkum í!

at bjarga til dagliga breyðinum, og vit vilja fegnir vera við til at lata okkara part av hesum stuðli. Men fyri at vit kunnu gera tað, megu vit eisini verða vardi av tí almenna, vardið inni at missa tað arbeiði, sum landið rindar, og sum vit eisini eru við til at rinda okkara part av.

Umframt hetta principiella krav okkara at fáa tað arbeiði at gera, sum kann gerast her í landinum, kunnu vit ikki halda okkum afturi frá at viðmerkja:

Tað er fyri tað fyrsta óráð at gera ein skúla úr víði. Brunavandin er ov stórur. Eg kann taka eitt dømi frá Kanada. Har høvdu menn nýliga bygt ein stóran skúla úr víði. Eina náttina kom eldur í, aðrenn nakran vardi. Har var bara um eitt hár at gera, at ikki ein hopur av børnnum, sum báðu á skúlanum brendu inni. Hugsdi okkum kommunuskúlan í Havn gjørdan av víði, og at tað so hendi hesum skúla tað sama sum nevnda skúla í Kanada. Hann vildi brent í øsku. Men sum hann nú stendur, vildi bara tað av víði, sum er í honum, brent. Veggir og alt stoyptverkið vildi staðið eftir óskalað.

Og so siggja tit, góðu tingmenn, hvussu hesi barakkhúsin, vit hava fingið, eru. Og ein barakkhúsið vildi verið nógv verri, har sum fleiri hundrad fólk ganga við síni miklu vá og tuskan upp og niður og aftur og fram allan dagin igjøgnum.

Háttvirdu lögtingsmenn! Vit leggja okkum ikki uppi tykkara demokratiska rætt at gera, sum tit vilja. Men eg og mínir arbeiðskammirátar skylda at siga tykkum okkara hugsan og stóðu.

I hesum máli sum í øllum arbeiðsspurningum er okkara stóða at verja arbeiði í landinum, tí har um leikar livið hjá okkum. Og vit skylda at siga frá, at um tað skuldi hent, at hitt almenna í Føroyum fer at lata smíði- og annað arbeiði, sum kann verða gjørt í Føroyum, gera í útlandinum, halda teir feroysku handverkarar seg noyðdar til at verja seg við at sýta at reita hondina til at flúgtgera tann bygning og tað verk, sum hitt útlandska arbeiði er ætlað at vera eitt líð i.

Tórshavn, 17. okt. 1958.

Carl A. Carlsen.

Í kjalarvatni socialistanna

30 ár við javnaðarflokkinum á tingi

Hvat tú vildi havt vunnid, um javnaðarflokkurin hevði havt meirluta á tingi

Hvat tú hevur mist og tapt undir afturhaldsstýri sambandsins, sjálfstýrisins, fólkaflokksins, og tjóðveldisins

Les — minst til — og svara hin 8. november!

Tað eru nú farin 30 ár, síðan Føroya Javnaðarflokkur á fyrsta sinni fekk umboð á Føroya lögtingi.

Hetta hendi í 1928, tá flokkurin fekk 2 menn valdar.

I grannalondunum vóru teir socialistisku flokkarnir væl framkomnir um hetta mundið. Teir høvdu gjøgnum áralangar bardagar á politiska vígvollinum vaksið seg til stórar flokkar og vóru farnir at taka lut í stjórnaðarbeiðinum.

So langt vóru teir komnir, tá hin fyrsti, sanní socialistiskí neistin varð kyndur her á landi.

Teir, ið byrjaðu, vóru fullvisir í, at ódnartok, stríð og harðrend orrusta vóru fyr stavn; men samstundis var tað teimum greitt, at til steðar vóru eisini bestu gróðralíkindi fyri sosialismuni aftaná áralangt afturhaldsstýri.

Fiskimenn og arbeiðsmenn arbeiddu fyr húngursløn og áttu ongan tryggleika, um arbeiðsloysis- og inntøkuloysins for bannlísi leikaðu á.

Gomul, avlamin, sjúk, einkjur, einkjurn og onnur treingjandi vóru neyðstødd. Har fannst ikki snokil av lóggávu, ið nær námdisins veitti teimum tryggleika móti neyð, velseldomi, húngri og halli.

I vinnulivinum var illa stað. Skip og arbeiðsamboð, ið svaraðu til tíðarinnar krav, áttu vit ikki, so tað mundið nákað. Samfelagið var lítið og einki iðvæð, og tær peningaligu umstøðurnar vánaligar.

Kring um i teimum feroysku heimunum livdu fólk eitt neyðarlív — ja, mangastaðni var húngur og hall ein veruleiki.

Soleiðis var stað, tá sosialisman tók seg upp her á landi.

Nationali spurningurin

Tað var øllum javnaðarmonnum greitt, at so leingi sambands- og sjálfstýrismenn lógu og klandaðust um teir nationalu spurningarnar, var tað ógjørligt at fylkja fjøldina til stríð fyri vinnuligum og sosialum framfærðum, til mátti hin nationali spurningurin greiðast fyrst, ella so skjótt sum ástøður vóru til tess.

Javnaðarmonnum hevur verið tveitt í næsarnar, at teir hava verið ónationalir. Einki kann vera so ósatt sum hetta. Eingin nationalari flokkur hevur verið her á landi.

Bestu prógv fyri hesum finna vit við at lesa tingtíðindini tey seinastu 30 árin, har flokksins stóða til tey einstøku málini eru fest á blað.

Flaggspurningurin.

Stríðið um flaggið er ein sorgarsoga. Flestu fólk eru alkunnug við, hvussu sambandsmenn, sjálfstýrismenn og seinri fólkaflokksmenn hava nýtt okkara flagg til ósing, rumbul, klándur og stríð.

Ein skuldi trúð, at fólk alt tók seg saman um sjálmismuna og beindi fyri til stirmaðu samfelagsskipan, tey livdu undir.

Men so varð ikki. —

Her á landi vóru tá bert tveir flokkar frammanundan: sambandsflokkurin og sjálfstýrisflokkurin.

Hvorki annar ella annar hevði vilja ella vildi gera nákað fyri at veita fólkinum trygg og livilig kring í landinum.

Teir bygd á hina kapitalistisku samfelagsskipanina.

Hesir báðir flokkarnir komu í lag í 1906, tá hitt fyrsta flokksbýti fór fram á Føroya lögtingi.

Hetta bytið kom í lag av nationalum grundum, og tað einasta, sum hendi og sum kom at henda mong ár fram í tíðina, var, at konservatism — afturhaldið — fór í tveir bólkur, ið lógu og ríðu upp og niður um tey 50 prosentini tey komandi valini.

Vinnuliga, sosialt og mentunarlaga vóru báðir sum sagt konservativir. Teir vildu einki gera, teir gjørdi einki, og tað hendi einki.

I fótasporum teirra var einki úttan neyð, velseldom, húngur og hall.

Innanfyri sjálfstýrisflokkin so ungir og einstakir eldri menn, at hetta bar ikki til. Fólkdið kravdi annað enn nationalt klándur. Tað livdu tey ikki av. Og tað óalmenn flokksins vóru beði fram- burðliga og sosialt túrvaldið, tóku menn seg burtur úr flokkinum, og Føroya Javnaðarflokkur varð stovnaður.

Nú kom vendi í, og vit skulu her greiða frá, hvussu flokkurin stígvist hevur verið mentur at troðka igjøgnum ymiskar ábøtur fólk og landi til gagns og bata.

Fyrsti táttur verður hin

Løgtingsstudningur til havnir

Tjóðveldið setti einki uppskot fram

Uppskot frá meirilutanum (Hans Iversen, K. Nygaard, Sámal Ellefsen og A. Nielsen):

HAVNIR:	
Klakksvík	2.500.000
Fuglafjørð	625.000
Lorvík	400.000
Gøta	500.000
Nes	2.500.000
Skála	1.500.000
Sjóar søkn (við Hultin)	600.000
Eiði	300.000
Kollafjørður (Langasand)	300.000
Vestmanna	1.200.000
Míðvág og Sandavág	2.750.000
Sorvág	600.000
Skopun	500.000
Sand	1.000.000
Hvalba	250.000
Froðba kommuna	750.000
Porkeri	700.000
Vág	1.700.000

Meirilutin settur ikki nákað uppskot fram um lendingar.

Løgtingið letur 50 pst. av samlaða kostnaðinum til havnagerð og 75 pst. til lendingar.

Sandvíks kirkja

Tann 18. í hesum eru 50 ár farin, síðan Sandvíkar kirkja varð vígd.

Sunnudaginn 19. kl. 12 verður minningargudstænasta hildin. Sama dag verður ein minnisvakið avdøkaður yvir teir, ið fórust í skaðagrinndini í Sandvík 13. februar 1915.

SUBURSTREYMOYAR

JAVNAÐARFELAG

bjóðar limum sínum til samveru í kvøld 18/10 kl. 8 í Løsum.

Kaffiborð — upplestur — filmur og ymisk onnur skemtan. Nevndin.

Brøyttingaruppskot frá minnilutanum (P. M. Dam og J. Fr. Øregaard):

HAVNIR:	
Klakksvík	2.500.000
Fuglafjørð	1.000.000
Lorvík	1.000.000
Gøta	1.000.000
Nes	2.500.000
Skála	1.500.000
Sjóar (við Hultin)	600.000
Eiði	600.000
Kollafjørð	300.000
Vestmanna	1.200.000
Míðvág og Sandavág	2.750.000
Sorvág	1.000.000
Skopun	1.000.000
Sand	250.000
Hvalba	1.000.000
Froðba	700.000
Porkeri	700.000
Vág	1.700.000

LENDINGAR

Hvannasund	500.000
Fugloy	50.000
Norðoyri	50.000
Arnafjørður	50.000
Viðareiði (Leitið)	100.000
Svínoy	50.000
Sunda kommuna	150.000
Selatrað	150.000
Æðuvík	20.000
Hellurnar	50.000
Oyndarfjørður	75.000
Elduvík	40.000
Funningarfjørð	50.000
Funning	60.000
Gjógv	50.000
Míknes	30.000
Skálavík	500.000
Húsavík	100.000
Skúvoy	30.000
Sandvík	50.000
Hov	150.000
Fámín	150.000
Sunnba	600.000

Til

Føroya landstýri og Føroya lögtingsmenn

Eingin er betri hugaður fyri einum mentaskúla og kostskúla enn vit handverkarar. Og eingin vil gleða seg meira við at hava fingið ein tilikin skúla enn vit. Og tað skal vera okkum hin størsta gleði at leggja okkara snildi, hegni og ágrýtni í at byggja teir bygningar, sum einum tilikum skúla torvar. Úttan at reypa hugsi eg, at vit kunnu siga, at vit eisini eru forir fyri at gera bygningararbeiðið so biligt, snottligt og væl úr hondum greitt, at tað skal standa óskammad og kunna nieta seg við arbeiði hjá einum hvørjum handverkarastætti í øðrum landi.

Byggið mentaskúlan við kosteild og latíð okkum fáa hann at gera, háttvirdu lögtingsmenn.

Hetta við at innflyta ein barakkhúsið úr Svøríki ber ikki til.

Tað kann ikki vera til í hesum landi, hvar ein hopur av handverkarum kring um í landinum ikki hava nóg mikið at gera, at fara at lata tað arbeiðið gera í Svøríki, sum vit handverkarar eru forir fyri at gera her líka so væl og biliga sum í Svøríki, har ið realleinin er hægri enn hjá okkum.

Vit unna fiskimonnum og einum og hvørjum stætti neyðugan stuðul fyri